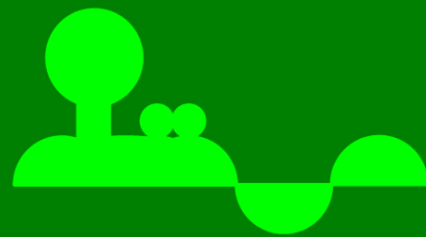

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | Juni 2022 | Jaargang 24 | Nummer 90

Redactie | Braakstraat 46, 5345 XB Oss | 0412-642368 | redactie@landschapsbeheer-oss.nl

bron: RWS / J.v.Houdt

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Harry Peters
T 06-53130585
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Leo de Hoogt
T 06-52607320
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Administratie

Henk van den Oever
T 0412-633443/06-22331836
E administratie@landschapsbeheer-oss.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

Samen duurzaam vooruit	2
Succesvolle start Landschapsacademie	2
Natuurdag op De Stelt	3
Kloosterrondwandeling Megen geopend	4
Geslaagde open middag herinrichting Dieden-Demen	5
Rotonde Macharen verwijst naar eendenkooi	6
De oude perenboom: en nu verder	7
Brabants Landschap 90 jaar	8
Maasheggen aangepakt	9
Kort Nieuws	11
Werkgroep Landschapsbeheer	19

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

Juni 2022, jaargang 24, nummer 90, oplage 600.

Redactie

Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen
Email: redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres: Braakstraat 46, 5345 XB Oss
Druk: Kluytmans Drukwinkel bv Oss

Kopij

De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 september 2022.

Foto's voorpagina

Boven: Natuurverbeteringen in de uiterwaarden Demen-Dieden (Luchtfoto Rijkswaterstaat)
Linksonder: Nieuwe natuur uiterwaarden al zichtbaar na eerste werkzaamheden (Foto Dick Roza)
Rechtsonder: Buurttuin BergbOss (Foto Ton Oomen)

Beweeg en Leef
centrum voor beweging, leefstijl en coaching

Vanaf 5 sept. iedere 1ste maandagavond van de maand bij VanTosse:

“GROEN & GEZOND”

bewust eten, stiltewandeling, adem & ontspanning (workshop)

samenzijn & meedoen - lekker uit eigen tuin - met aandacht eten - ontspannen & genieten

Locatie: Huis Cumberland, Laantje van Cumberland, in Oss

bewust bereiden & eten: 10 euro / wandelen & workshop: 10 euro / alle onderdelen: 15 euro p.p.

info@beweegenleef.nl voor informatie en opgave **06-41126286**

www.beweegenleef.nl

Een samenwerking van Landerij VanTosse en Beweeg en Leef uit Oss

Samen duurzaam vooruit

Bovenstaande is de titel van het laatste coalitieakkoord voor de gemeente Oss.

Wat betekent dat voor onze werkzaamheden?

Bij de speerpunten van het akkoord wordt vaak de participatie met en door de burgers en belangengroeperingen naar voren gebracht. Zo ook valt een dienstbare overheid op en een raad die met alle vrijwilligersorganisaties in gesprek wil voor waardering van deze vrijwilligers.

Bij de klimaatparagraaf valt het voorbeeld van vergroening en stimuleren van biodiversiteit, daar waar het kan, op. Natuurlijk ook aandacht voor de meanderende Maas, waar wij op een aantal projecten al betrokkene zijn. Ook de extra aanplant van bomen en meer variatie in de aanplant biedt voor ons kansen.

Het coalitieakkoord is op hoofdlijnen en biedt voor de raad veel mogelijkheden om te sturen. Hoewel ik vertrouwen heb in de bestuurders van onze gemeente, zal de praktijk de komende raadsperiode uitwijzen hoe de effecten voor onze stichtingen positief uitwerken.

Het woordje duurzaam komt vaak voor in het coalitieakkoord. Wat betekent duurzaamheid nu eigenlijk?

Wat is duurzaamheid? (bron CBS)

Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die tegemoetkomt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die van de toekomstige generaties tekort te doen. Het gaat hierbij om economische, sociale en leefomgevingsbehoeften. Voorbeelden zijn een schoon milieu, biodiversiteit in de natuur, een hoogopgeleide en gezonde bevolking, goed werkende sociale netwerken en maatschappelijk vertrouwen.

Voor u ligt weer een prachtige nieuwsbrief, met de nodige zorg vastgesteld en redactioneel kundig begeleid. Veel leesgenot en een prachtige zomer toegewenst

Harry Peters
Voorzitter

Succesvolle start Landschapsacademie

Op 30 maart ging de eerste activiteit van de Landschapsacademie, een gezamenlijk initiatief van Landschapsbeheer Oss en IVN, met succes van start met een interessante lezing over de vogels van het Ossermeer.

Natuurdoelstellingen bereiken

Zo'n 35 leden van beide organisaties luisterden in de tot "filmzaal" omgetoverde garage in de Tolstraat eerst aandachtig naar de lezing van koekoekspecialist Willie de Vries over de koekoek en zijn aanwezigheid bij het Ossermeer. Daarna namen Toon Voets en Lieke Nijholt van de Vogelwerkgroep Oss de aanwezigen mee naar de wereld van de vogelaar rondom het Ossermeer en de Meerdijk. Ze vertelden over de kansen en bedreigingen waarmee in dit gebied rekening gehouden moet worden om er de natuurdoelstellingen te bereiken. In aansluiting op de lezing over vogels organiseerde IVN op 24 april "toevallig" een fiets- en wandeltocht met als thema "Vogels en water rondom Oss", waarbij ook het Ossermeer werd bezocht.

"Zaaltje Landschapsacademie" (Foto Tonnie van Hooff)

Lezing Hertogswetering

De tweede bijeenkomst van de Landschapsacademie vond plaats op woensdag 4 mei. Toen gaf Erik van der Staak, directeur van natuur technisch bureau Staro, toelichting en uitleg op het beheerplan Natuurgebieden, dat zijn bureau in opdracht van de gemeente Oss heeft gemaakt van de natuurgebieden, die beheerd worden door Landschapsbeheer Oss. IVN lid Bas van de Kar gaf vervolgens een toelichting op de uitgangspunten van de monitoring van de 32 natuurgebiedjes in het werkgebied van IVN en Landschapsbeheer. Werkgroep Groen en Ruimte van het IVN en leden van Landschapsbeheer Oss gaan dat de komende 5 tot 6 jaar samen aanpakken. De derde bijeenkomst van de Landschapsacademie op woensdag 15 juni is een lezing over de huidige functie van de Hertogswetering door medewerkers van waterschap Aa en Maas. Tijdens deze lezing weet onze vrijwilliger Henk Buijks ook heel veel te vertellen over de vroegere functies van dat die wetering.

Dick Roza

Gewande Hertogswetering & gemaal Gewande (Foto Henk Buijks)

Natuurdag op De Stelt

Het IVN, afdeling Oss, zoekt naar wegen om samen te werken met scholen voor voortgezet onderwijs. Dat resulteerde onder andere in een verzoek van het TBL om voor 12 april een natuurdag te organiseren. Omdat de beschikbare tijd daarvoor erg kort was, een dag of tien, werd vooral gezocht naar bestaande mogelijkheden.

Wandelen, fietsen, klussen

Ons oog viel op De Stelt en meer in het bijzonder op tuinderij VanTosse en Huize Cumberland. Het overleg met Henk Smouter duurde niet lang. Hij was direct bereid om zijn diensten en de ruimte aan te bieden. Daarna konden we aan de slag om het programma inhoudelijk vorm te geven. We wilden graag een activiteit die kinderen van de brugklas zou aanspreken. Maar wat doe je dan een dag lang met zo'n 80 jonge mensen.....

Geen tijd om lang na te denken.... Misschien wandelen?

Fietsen? Klussen? Of toch maar alle drie.....?

Kortom: we gingen voor alle drie. Met variatie in het programma was er vast voor elk wat wils. En achteraf gezien was dat ook een prima opzet. Er ontstond zodanig een roulatieprogramma met drie onderdelen van anderhalf uur en een pauze voor de lunch.

De wandeling bestond uit een speurtocht langs een tiental bijzondere elementjes in het gebied. Dat varieerde van het herinneringsbos tot een spechtenboom en de langgevelboerderij, die bij nadere beschouwing niet echt een langgevelboerderij bleek te zijn. We maakten daarbij ook dankbaar gebruik van de "kruisweg" met kunst en gedichten die er uitgezet stond. Bij elk van de 10 punten kregen de leerlingen een opdracht uit te voeren of stonden er gidsen van het IVN voor tekst en uitleg.

Handen uit de mouwen

Voor de fietstocht stelde Albert Toonen zich beschikbaar om een route te rijden en stil te staan bij diverse landbouwperceeltjes. En dat zijn er nogal wat op De Stelt: het hopveld, cranberry's, akker met rogge, fruitbomen, pluktuin, bloemenveld. Bij elk onderdeel werd ingegaan op het specifieke product en het belang ervan.

Voor het laatste onderdeel werd weer een beroep gedaan op Henk met zijn vrouwen en mannen. Onder leiding van de aanwezige vrijwilligers staken de kinderen hun handen uit de mouwen: ze werden aan het werk gezet. We konden ze zien spitten, houtblokken sjouwen, onkruid weghalen, etc. En dat alles vrijwel zonder geweeeklaag en gezeur! Of was die zorg misschien ons vooroordeel...?!

En dan was er dus ook nog een flinke lunchpauze. De entourage van de tuin was daar perfect voor, mede door het prachtige weer die dag. De begeleiders namen het er van met zo'n relaxte pauze die ze op school niet altijd gewend zijn. En de kinderen vonden het allemaal prima, al moesten de meiden hun toiletgang effe goed organiseren met een enkel wc'tje. Och, alles went.

Improvisatie talenten nodig

We hebben het hele programma uitvoerig met school geëvalueerd. Een in het oog vallend minpuntje was de al genoemde korte voorbereidingstijd. Dat leverde overigens ook het meest positieve punt op: de enorme bereidheid en inzet en improvisatietalent van degenen die meegewerkt hebben. De dag als geheel was geslaagd. Dat vonden trouwens ook de kinderen.

Besloten is om zo'n dag in het schoolprogramma op te gaan nemen, zodat al heel vroegtijdig een begin gemaakt kan worden met de voorbereiding. Een vervolg komt er zeker. Dat hoeft niet perse op De Stelt te zijn. We zouden er bv. een bepaalde cyclus van kunnen maken, maar met de

ervaren gastvrijheid en de medewerking van iedereen is het wel heel aantrekkelijk om die plek in ons achterhoofd te houden.

Het TBL en het IVN dankt Henk en zijn tuinmedewerkers, speciaal ook Albert Toonen, voor hun bijdrage aan een prima dagje waarin een grote groep jongeren kennis hebben kunnen maken met veel aspecten van groen en natuur en.... cultuur(historie).

Frans van Welie – IVN, afdeling Oss

Pauze in de tuinderij (foto: Henk Smouter)

Buurttuin BergbOss officieel geopend

Op 11 juni opende wethouder Dolf Warris buurttuin BergbOss, op de Oostwal, naast de zaagtandwoningen op het terrein van de oude tapijtfabriek Bergoss. De tuin neemt de plaats in van de in 2013 gestarte eerste buurttuin in Oss die moest wijken voor woningbouw.*

Wandelen door Bergkwartier en fietsen naar buurttuinen

In de vrij toegankelijke BergbOssstuin, die al vanaf april in gebruik is, hebben de 25 buurtbewoners die tot de tuingroep behoren 20 minituintjes, enkele bakken op hoogte en enkele gezamenlijke percelen tot hun beschikking. Na de opening (met koffie, thee en een verse smoothie) kon een unieke rondleiding door het Berghkwartier gemaakt worden o.l.v. stadsgids Jan van Vosselen. Daarbij kwamen de wandelaars veel te weten over de historie van de wijk, waar eens de befaamde Bergoss tapijtfabriek was gevestigd. Jan liet de wandelaars natuurlijk ook de plek zien waar de vorige BergbOssstuin lag. Op de openingsdag werd ook de fietstocht "Struinen in de Osse buurttuinen" georganiseerd door de Stadse Boeren. Op dit moment zijn er 12 (grote en kleine) buurttuinen in Oss. U vindt ze op de website van Stadse Boeren. (DR)

www.buurttuinbergboss.nl en www.stadseboerenoss.nl

* Zie de nieuwsbrief december 2021

A. van Leuken

06-54650884

LOON & GRONDVERZET
LITHOIJEN

Kloosterrondwandeling Megen geopend

Op 13 april lanceerden "Ons Kloosterpad", de broeders en zusters van de 2 kloosters in Megen en de gemeente Oss een nieuwe thematische wandelroute door Megen. De wandeling is een aanvulling op het erg populaire "Ons Kloosterpad". Duizenden wandelaars gingen al op pad sinds de opening op 1 mei en waren er erg enthousiast over.

"Ons Kloosterpad" was geboren

Naar men zegt werd het eerste klooster in (het toenmalige) Brabant gesticht in 1134. En sindsdien horen kloosters bij deze provincie. Toen een aantal jaren geleden o.a. vanuit de Provincie het initiatief werd genomen om een nieuwe lange-afstandswandeling te ontwikkelen was het thema snel gevonden. Dit resulteerde in "Ons Kloosterpad", een rondwandeling van 330 km in 15 etappes, langs ruim 50 locaties van (voormalige) kloosters en abdijen, die geheel is uitgezet langs de bekende wandelknooppunten. Deze tocht kan meer bieden dan een wandeling door natuur en langs historie: de kennismaking met het kloostererfgoed en biedt ook de mogelijkheid tot geestelijke verdieping. En uiteraard kunnen er ook economische neveneffecten zijn: van het aanbieden van overnachtingen (deels in de kloosters zelf) en de verkoop van streekproducten tot het aanbieden van programma's ter spirituele ondersteuning.

Clarissenzuster Angela hijst samen met Jasper van Deursen de vlag (foto Hans Hamersma)

Twee trajecten door Oss

"Ons Kloosterpad", dat destijds door burgemeester Wobine-Buijs, commissaris van de koning Ida Adema, zuster Johanna van het Clarissenklooster in Megen en de kwartiermaker van de provincie Jasper van Deursen geopend werd, was dit jaar zelfs genomineerd als 'mooiste wandelpad van de Benelux', wat wel iets zegt over de aantrekkingskracht (de titel ging echter uiteindelijk naar het Hondsrugpad in Drenthe). Twee van de trajecten van "Ons

Kloosterpad" lopen grotendeels door de gemeente Oss: etappe 3, Uden-Megen, en etappe 4, Megen-Velp; het oude stadje, het 'Assisi aan de Maas', is dus halteplaats. En terecht, want het telt maar liefst twee actieve kloosters: dat van de broeders Franciscanen, uit 1645 en dat van de zusters Clarissen uit 1721.

Thematische rondwandeling

Naast de lange-afstandswandeling zijn er echter ook korte thematische rondwandelingen rondom de 15 halteplaatsen van "Ons Wandelpad" ontwikkeld. En één daarvan, de kloosterwandeling rond Megen van 5 km, werd op woensdag 13 april (toepasselijk in de Heilige Week) officieel geopend. Een clubje belangstellenden werd om 11.00 uur door een vertegenwoordiging van de gemeente Oss ontvangen in gemeenschapshuis Acropolis waar Jasper van Deursen, 'kwartiermaker' van de route namens de provincie, een inleiding hield. Daarna werd de 'aftrap' verricht door het hijsen van de vlag, door o.a. Clarissenzuster Angela. Vervolgens ging het gezelschap op pad, om de kloosterwandeling – onder leiding van en met boeiende toelichting door lokale stadsgidsen – zelf af te leggen. Uiteraard mocht een bezoek aan de beide kloosters hierbij niet ontbreken, een buitenkansje, daar met name het Clarissenklooster normaal niet open is voor bezoek. In de kerk van dit klooster voegde wethouder van de Schoot zich bij de groep, die in bevroren woorden uitlegde dat de gemeente Oss het erfgoed een warm hart toedraagt, doch er helaas slechts beperkt middelen voor ter beschikking kan stellen

Ook bezoek aan Hof van Lof

Na een rondgang door de tuin - grotendeels een echte werkende tuin waarin de zusters vrijwel eigenhandig hun voedsel verbouwen en waar kort geleden ook een voedselbos** is aangelegd - ging het verder naar het Franciscanerklooster; hier bezochten we de bekendere 'Hof van Lof', ooit ook vooral een moestuin, maar nu een fraai park waar de perken en planten allerlei Bijbelse symboliek verbeelden. Elke week kunt u er aan een "scharrelmiddag" deelnemen. Zie de website. Geheel vervuld van de serene kloostersfeer ging ieder daarna voldaan zijns weegs. De diverse etappes van 'Ons Kloosterpad' kunt u vinden via www.visitbrabant.com/onskloosterpad. Meer achtergrond over het kloosterleven staat op www.brabantskloosterleven.nl. Kaarten van de twee 'Osse' etappes van het Kloosterpad en de kloosterwandelingen rond Megen, staan ook op www.trefhetinoss.nl.

Hans Hamersma

*zie nieuwsbrief Juni 2021

**zie nieuwsbrief Maart 2022

Hof van Lof in Megen (foto: Hans Hamersma)

Geslaagde open middag herinrichting Dieden-Demen

Op zaterdag 14 mei organiseerde Natuurmonumenten, samen met samenwerkingspartners K3Delta, Wetering, Rodruza, Delgromij en Rijkswaterstaat een geslaagde open middag over de herinrichting van de Maas uiterwaarden op het project aan de Maasdijk 81 in Dieden.

Boswachter natuurmonumenten geeft uitleg aan kinderen (foto: K3Delta)

Natuur beter te beleven

In de uiterwaarden wordt de komende jaren nieuwe natuur gecreëerd én gewerkt aan hoogwaterveiligheid. Dat wordt gedaan door in het gebied een deel van de klei af te graven. Door de herinrichting komt er via geulen weer ondiep water en een variatie in het landschap. Zo wordt de biodiversiteit versterkt en de ecologische waterkwaliteit van de Maas verbeterd. Bovendien verkleint het de kans op overstromingen, wordt de rivier beter zichtbaar en is de natuur beter te beleven. De gewonnen klei wordt gebruikt voor de productie van bakstenen (door Rodruza en Delgromij).

Ook Landschapsbeheer hielp mee!

De werkzaamheden aan het nieuwe geulenstelsel was al een flink eind gevorderd (zie foto) sinds de betrokken partijen op 7 april symbolisch, maar wél officieel, de eerste kruiwagen met vette maasklei wegschepten en vervolgens de eerste nieuwe bomen plantten in het werkgebied. Want kleiwinning en natuurontwikkeling trekken in dit project samen op! Vrijwilligers van Landschapsbeheer assisteerden later de mensen van Natuurmonumenten bij verschillende werkzaamheden in de groene sector, zoals het planten van bomen en snoeiwerk.

Twee geslaagde excursies

De open dag stond aanvankelijk gepland op 9 april, maar door de weersvoorspelling voor die dag, werd uitgeweken naar 14 mei. En dat kwam uitstekend uit, want die dag stond de zon stralend aan een fel blauwe hemel bij een temperatuur van ca. 25 graden. Ruim 100 natuurliefhebbers, waaronder enkele kinderen, wisten de locatie aan de Maas in Dieden gemakkelijk te vinden dankzij opvallende banners aan de dijk. Een gastheer en gastvrouw van K3Delta wezen de gasten de weg naar het kleine kraampjescentrum van de participanten, dat nabij de nieuwe geul stond opgesteld. Daar vertelden medewerkers van Natuurmonumenten, K3Delta, Rijkswaterstaat,

Wetering Aannemers en de steenfabrieken Rodruza en Delgromij alles over hun activiteiten. Dit onder het genot van iets lekkers te eten en te drinken. De twee geplande excursies in het gebied trokken respectievelijk 50 en 35 deelnemers, waarmee de organisatoren héél tevreden waren.

Dick Roza

Demen-Dieden in cijfers

In het herinrichtingsgebied Demen-Dieden worden 3,5 km aan geulen en 110 ha natuurgebied aangelegd, waarvan 78 ha als struinnatuur. De maaiveldverlaging is ongeveer 80 ha. Alle 45 huidige bakenbomen blijven daarbij behouden. Er wordt ca. 1,1 miljoen m³ klei gewonnen voor de bouw. Dat staat gelijk aan ca. 770 miljoen bakstenen, goed voor zo'n 100.000 woningen.

Dick Roza

Lange adem voor Demen-Dieden

Wist u dat 20 jaar geleden al de basis werd gelegd voor het herinrichtingsproject Demen-Dieden?

Aankoop- en aanlegkosten terugverdiend

Tussen 1998 en 2000 is het project "Middelwaard" nabij Ravenstein gerealiseerd. Dit project was het eerste "Meer Maas"-project. Aannemer Wetering heeft dit project, in opdracht van wat toentertijd waterschap de Maaskant was (nu Aa en Maas), gerealiseerd als onderdeel van de verbetering van de Maasdijk tussen Ravenstein en Demen. Gelijktijdig is door de initiatiefnemers, Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat en aannemer Wetering, de drie hectare oeverstrook als natuurgebied ingericht. Door de kleiverkoop aan de baksteenindustrie konden de aankoop- en aanlegkosten vrijwel geheel worden terugverdiend. In 2000 is vervolgens de intentie uitgesproken om gezamenlijk het traject Neerlangel-Demen-Dieden te gaan ontwikkelen tot natuurgebied, waarbij de klei zal worden afgezet als "steenbakkersklei". Nu, ongeveer 20 jaar later, zijn de gronden in eigendom, de plannen uitgewerkt en kon de uitvoering worden gestart.

Dick Roza

Publiek op open middag op 14 mei (foto: K3Delta)

Rotonde Macharen verwijst naar eendenkooi

De rotonde Megensebaan-Dorpenweg in Macharen wordt vernieuwd. De huidige inrichting met een talud van gras wordt vervangen door een cultuurhistorisch ontwerp in de vorm van een eendenkooi. Het ontwerp van de rotonde verwijst naar de nabij gelegen eendenkooi.

Golvende bloemenzee

De vorm van een eendenkooi zal op de nieuwe rotonde, die in het najaar opgeleverd zal worden, goed te herkennen zijn aan blauwe bloeiende vaste planten, zoals korenbloem, ridderspoor of kattenkruid. De grond wordt golvend afgewerkt, zodat de bloemenzee golft tussen twee "waterkeringen" van schanskorf. De vangarmen bestaan uit levende wilgentenen die in de grond worden gestoken. Daar kunnen ze weer uitgroeien, zodat groeiende, groene gangen ontstaan. Populieren aan beide kanten van de kooiplas symboliseren het kooibos. Deze inheemse bomen passen goed in het landschap. Ook passen de extra bomen bij de Osse ambitie om meer groen te plaatsen.

Cultuurhistorische thema's

Lokeenden kunnen niet ontbreken op de rotonde. Wetenschappers gebruiken eendenkooien tegenwoordig nog vaak voor onderzoek, bijvoorbeeld door eenden te ringen. Als verwijzing hiernaar bestaan de eenden uit cortenstaal ringen die kabbelen in de wind. Inmiddels heeft de gemeente het grondwerk van de rotonde, zoals het plaatsen van de schanskorven en het inzaaien inmiddels gedaan. In het najaar worden de bollen, vaste planten en de lokeenden geplaatst. In de afgelopen jaren zijn al meer rotondes in Oss ingericht met een cultuurhistorisch thema. Zij laten de geschiedenis van het landschap zien. Ook draagt de eigen identiteit van de rotonde bij aan de oriëntatie en beleving, vooral in het buitengebied.

Dick Roza

MVO-verklaring voor Koornbeemd

Marijn van den Broek, Mark van Erp en medewerkers van de Koornwaard Civieltechnische werken uit Oss hebben uit handen van Dave van Schaijk en Larissa van der Meer van "De Kracht van New Business Oss" de MVO-verklaring (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) in ontvangst genomen.

Ook Landschapsbeheer Oss zeer tevreden!

De Koornbeemd (opgericht in 2001) is het juiste adres voor de inrichting van de openbare ruimte. Ze voeren werkzaamheden uit voor de aanleg van groenvoorzieningen en realiseren civieltechnische projecten voor o.a. gemeenten, waterschappen en natuurorganisaties. Daarbij staat kwaliteit altijd voorop! Daar kan Landschapsbeheer Oss over meepraten, want bijna vanaf het begin van onze organisatie heeft de Koorn-

beemd met haar uitgebreide machinepark en deskundig personeel naar grote tevredenheid aan honderden projecten in haar werkgebied bijgedragen, van het graven van poelen en het uitdiepen van sloten tot het (her)inrichten van complete natuurgebieden.

Natuur als inspiratiebron projecten

Er wordt bij het bedrijf ook voortdurend geïnvesteerd in de kwaliteit van de medewerkers. Ook wordt bij het realiseren van projecten de natuur als inspiratiebron gebruikt! Dat is terug te zien in de scores waarbij op alle onderdelen prachtige resultaten werden behaald. Landschapsbeheer Oss sluit zich dan ook van harte aan bij de felicitaties van "De Kracht van New Business Oss". Die organisatie stelt zich tot doel om de werkgelegenheid in Oss een boost te geven. Daarvoor ondersteunt ze samenwerkende ondernemers bij het ophalen en uitwerken van nieuwe business cases. Men verbindt mensen uit haar netwerk.

Dick Roza

Programma "Brabants bodem" gestart

Brabants Landschap is initiatiefnemer van het "Van Gogh Nationaal Park": het Brabantse landschap vol slingerende beken, uitgestrekte natuurgebieden, een vitaal boerenland, landgoederen en prachtige stad- en dorpsgezichten.

Jochem en Joost zoomen in

Maar dat landschap wordt aangetast. Daarom werkt Brabants Landschap samen met anderen om dat landschap te beschermen. Ruim 30% van dat landschap wordt beheerd door melkveehouders. Maar, daarvan zal zo'n 1/3 gaan stoppen door strengere milieuregels. Brabants Landschap wil juist dat boeren in het "Van Gogh Nationaal Park" blijven en helpen het landschap in stand te houden. Daarom is het programma "Brabants Bodem" gestart. Jochem en Joost van "Natuurstreken" van "Oisterwijk in beeld" nemen een kijkje bij het onderzoek van "Brabants Bodem". (DR) a

www.oisterwijkinbeeld.nl/natuurstreken

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

De oude perenboom: en nu verder

Misschien bestaat het idee dat na het inplanten de fruitpluktuin alleen nog maar hoeft te groeien. Nou, in dat geval zijn we dus klaar: het groeit! Zelfs de boompjes die drastisch gesnoeid moesten worden: laten overal frisse groene blaadjes zien en zelfs meer dan dat. Toch klopt het idee niet. We zijn niet klaar. We hebben nog wensen en ideeën genoeg. Sinds de mooie, drukke plantdag met kinderen van de omliggende scholen, is er van alles gebeurd.

Er is een puls geslagen en daarop is een "ouderwetse" zwengelpomp geplaatst. Extra water is soms onmisbaar in een tuin. Het grote werk wat dat betreft is afgelopen periode een paar keer via de gemeente gedaan. We hebben alweer een flinke droge periode achter de rug. Daarom moest er enkele keren beregend worden. De jonge aanplant moet natuurlijk wel de kans krijgen om aan te slaan. De pomp staat er nu. Gebruiksklaar. We wachten maar af wat er mee gebeurt en nemen maatregelen als dat nodig mocht blijken.

Onlangs is een laagje van de bodem afgeschraapt en daarna is er grof zand overheen gestrooid. Dat alles met het doel te verschralen, want deze nu op het oog Amsteleindse Sahara wordt ook een prachtige bloementuin. Er is namelijk driftig rondgestrooid met een mooie variatie wild kruidenzaad. Dat gebeurde door enkele buurtvrijwilligers. En als dan ook nog het gras van de paden op gaat komen....

We streven ernaar om het geheel een natuurlijke uitstraling te geven. Daar horen ook rommelhoekjes bij. Er is nog niet zo veel snoeihout, maar het ligt er nu wel ergens op een hoop. Door de tijd heen zal dat uitgroeien tot een takkenril of -hoop. In het kader van streven naar meer biodiversiteit kan dat meerwaarde hebben voor kleine zoogdieren, vogels en insecten.

Dat geldt ook voor de stenen die we in redelijk grote mate vinden. Terug gravend in de nabije geschiedenis leert ons dat er op deze plek langs de Amsteleindstraat nogal wat puin gestort is. We hebben zelfs vernomen dat op de plek van de fruitpluktuin ooit een volkstuincomplex ingetekend stond. Die tuin is er gekomen, zij het een eindje verderop. Rucola tussen stenen is niet zo'n goed idee; hoogstambomen hebben er minder last van.

Die stenen gooien we op een hoop en laten dat lekker hoekje verwilderen.

kinderen van Het Baken komen kijken of de door hen aangeplante boom "het doet".....

....ja hoor, en ze ontdekken en passant allerlei beestjes.

Op een geheel ander vlak zijn we als werkgroep, die zich nog steeds uitdijt, ook actief. We willen graag contact blijven houden met de scholen in de omgeving. Groepen zijn altijd welkom om weer eens te komen kijken en mogelijk een handje mee te helpen. Dat geldt trouwens niet alleen voor schoolklassen. Het IVN, de werkgroep natuurgidsen bijvoorbeeld, zou het kunnen opnemen in hun jaarprogramma met publieksactiviteiten.

Er zijn ook al contacten gelegd met instanties die voorzien in een dagbesteding voor een bepaalde doelgroep. Daaruit kan iets heel moois ontstaan, denken we zo.

We merken ook dat de Oude Perenboom steeds meer gewaardeerd wordt door bewoners en voorbijgangers als een mooie plek om even te gaan zitten of rond te kijken. In

dat kader wordt er nagedacht en gewerkt aan een informatiebord en naambordjes bij de verschillende fruitrassen. Ook hondenbezitters en hangfiguren hebben de plek ontdekt. Helaas laten die nog wel eens wat achter. Hoe gaan we dat oplossen...?

Genoeg te doen dus en genoeg wensen en ideeën. Een vijvertje.... meerdere nestplekken voor bijen en andere insecten..... En straks zullen we gaan oogsten.... waar gaat al het fruit heen.... er kwam iemand op bezoek die graag appeltaarten bakt.... stoofpeertjes volop van de oude boom.... walnoten en kastanjes....

Gelukkig hoeven we die laatste niet uit het vuur te halen, maar we houden het fruitpluktuinvuurtje wel brandend!

Frans van Welie

Drukke plantdag met kinderen van omliggende scholen (Foto Anneke de Bres)

Dertig hectare nieuwe natuur in Maashorst

Natuurgebied De Maashorst is flink uitgebreid; 30 hectare (60 voetbalvelden) aan nieuwe natuur werden op 17 maart door Staatsbosbeheer officieel opgeleverd. Programmamanager Jan Fenten van SBB plantte er met een twintigtal genodigden het laatste stukje natuur aan.

Ook uitbreiding van begrazingsgebied

Staatsbosbeheer startte vorig najaar met de aanleg van nieuwe natuur aan de Weversweg bij Zeeland. Er werd bos aangeplant, met daarin een wandelpad en ook werden er kruidenrijke akkers aangelegd. Een groot gedeelte van die nieuwe natuur werd extra begrazingsgebied voor de wissent, taurossen en exmoorpony's. De nieuwe natuur is ontwikkeld op voormalige landbouwgronden en werd door Staatsbosbeheer aangekocht met behulp van het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant, Waterschap Aa en Maas, gemeente Landerd en stichting ARK.

Biodiversiteit zal toenemen

Hiermee werd weer een stukje gerealiseerd van het Natuurnetwerk Brabant. Al 25 vogelsoorten zijn in het nieuwe stukje Maashorst gezien, waaronder de zeldzame veldleeuwrik en de blauwe kiekendief. Ook zijn er sporen van reeën, dassen en vossen gevonden. De biodiversiteit in de Maashorst zal alleen maar toenemen, want hoe meer aangesloten en groter het gebied wordt, hoe meer planten- en diersoorten hiervan gaan profiteren.

Dick Roza

Brabants Landschap 90 jaar

Dit jaar bestaat Brabants Landschap 90 jaar. Vele kwetsbare natuurgebieden en historische landgoederen zijn aangekocht, hersteld en beschermd. Met de oprichting van het Coördinatiepunt Landschapsbeheer is daar de zorg voor het cultuurlandschap bijgekomen.

Eén jubileumexcursie per jaarkaart

Om deze mijlpaal te vieren, biedt Brabants Landschap dit jaar heel veel jubileumexcursies aan, exclusief voor beschermers. En wie jarig is, trakteert. De jubileumwandelingen worden daarom compleet gemaakt met koffie of thee en gebak. Om zoveel mogelijk beschermers een kans te bieden voor deelname is er een maximum van één jubileumexcursie per jaarkaart. De jubileumexcursies worden verzorgd door beheerders en terreinmedewerkers, medewerkers van het Coördinatiepunt Landschapsbeheer, bouwkundigen en andere werknemers van het Brabants Landschap, die betrokken zijn bij behoud, herstel en ontwikkeling van natuur, landschap en erfgoed. Zij nemen u mee in hun passie en vakmanschap, laten zien wat het werk van BL inhoudt en waar zij enthousiast van worden. Kijk voor de data van de wandelingen op de website. (DR)

www.brabantslandschap.nl

Jaap Mekel gekozen tot BovensteBeste Bermbeheerder 2022

Biologisch hovenier Jaap Mekel van Mekelologisch Beheer, die op 28 juni 2021 voor onze vrijwilligers in de Tolstraat en in het veld een voorlichtingsdag organiseerde, is op 2 juni 2022 door de Vlinderstichting tot de "BovensteBeste Bermbeheerder" van 2022 verkozen.

Nabootsen van natuurlijk beheer

Jaap Mekel heeft al ruim 30 jaar ervaring met berm-maaibeheer en maaibeheer in het algemeen en is een echte natuurliefhebber. Hij heeft een eigen concept ontwikkeld: Mekelologisch maaibeheer. Een maaibeheer dat gebaseerd is op het nabootsen van natuurlijk beheer. Hij weet precies te vertellen hoe je de biodiversiteit kunt vergroten door een juist maaibeleid. Mekel: "Nu iedereen zijn tuin netjes houdt, worden de bloemrijke bermen steeds belangrijker voor het behoud van de biodiversiteit. Laten we iets moois maken van al die wegbermen: één groot bloemrijk bermenlint door Nederland, zodat de natuur zich weer door het landschap kan verplaatsen".

Certificaat Kleurkeur

Bloemrijke bermen zijn niet alleen maar mooi om te zien, maar vormen ook een leefgebied voor talloze planten en dieren. De Vlinderstichting bevordert daarom bloemrijke bermen door opdrachtgevers (gemeenten, provincies en waterschappen) aan te zetten tot insectvriendelijk beheer. Daarom is het certificaat "Kleurkeur" in het leven geroepen voor het ecologisch beheer van bermen en groenstroken. De prijs "BovensteBeste Bermbeheerder" wordt elke twee jaar uitgereikt door de Vlinderstichting i.s.m. Stichting Groenkeur.

Dick Roza

Jaap Mekel in actie

Osse Koorts/lapjesboom in Brabeau

*In het zomernummer van het Brabantse magazine "Brabeau" heeft kunsthistorica Constance Van der Putten in een artikel "Heilige bomen" aandacht besteed aan de eikenboom die vorig jaar als Koorts-/lapjesboom bij het Wil-librordusputje is geplant**

Wandelingen langs boom en kapelletjes

In het artikel leest u het verhaal van de historische mythe dat aan een stukje stof van een zieke, een sok bijvoorbeeld of een stukje van een mouw, in de takken van een boom gehangen, wonderbaarlijke genezingen kunnen worden toebedacht. Vooral eikenbomen spraken tot de verbeelding. De Osse koorts- of lapjesboom, ook wel "wensboom" genoemd, was een initiatief van IVN-gids Arjan Aarts, die het hangen van de lapjes in bomen en struiken in de coronatijd weer nieuw leven in blies. Landschapsbeheer Oss haakte aan en plantte een fraaie jonge eikenboom met een hek er omheen en houdt de omgeving van de boom bij*. Arjan organiseert nu regelmatig met zijn Stichting "Op pad met Arjan" excursies langs de boom en Brabantse kapelletjes (oppadmetarjan@gmail.com).

Koop eens een los nummer van Brabeau voor €6,95 of abonneer je voor €22,60 voor 4 nummers per jaar. Te koop bij boekhandel, tijdschriftenzaak en supermarkt.

Dick Roza

www.brabeau.nl

* Zie nieuwsbrief Maart 2021 en Juni 2021

Maasheggen aangepakt

Vrijwilligers van de Agrarische Natuurvereniging ANB Oost-Brabant hebben, samen met 35 boeren in het UNESCO-gebied "De Maasheggen", de afgelopen maanden kilometers heg verplaatst, ingeboet en ruim 1,5 kilometer aan nieuwe natuurstroken aangelegd.

Inritten en doorgangen verbreden

De kiem van de gezamenlijke actie van ZLTO, de ANB en de gemeente Boxmeer werd vier jaar geleden gelegd. De lokale ZLTO-afdeling ontving klachten van leden over de slechte toegankelijkheid van hun gronden in het Maasheggebied. De inritten en doorgangen waren te krap geworden voor hun landbouwmachines. Individuele verzoeken van agrariërs om één of twee meter heg te mogen verplaatsen stuitten op een muur van bureaucratie. Dat kon en móest beter vinden zowel de ZLTO als het gemeentebestuur. Het idee ontstond om een collectieve vergunning aan te vragen, waarbij boeren in de gelegenheid werden gesteld om hun inritten te verbreden en doorgangen toegankelijker te maken.

Bestaand plantmateriaal

In ruil daarvoor vroeg de gemeente de betrokken boeren ervoor te zorgen dat de heggen op en rond hun gronden werden hersteld. Uiteindelijk sloten 35 boeren zich bij dit initiatief aan. Het succes van het project "Optimalisatie en ontsluiting percelen in Maasheggebied", zoals het genoemd werd, is ook te danken aan de bereidheid van de Agrarische Natuurvereniging om met het, door de toenmalige gemeente Boxmeer (nu Land van Cuijk) beschikbaar gestelde plantmateriaal, de heggen in te boeten en natuurstroken aan te leggen.

Animo voor Agrarisch natuurbeheer groeit!

De ANB wil ook graag een rol vervullen bij het onderhoud van de heggen. Nu zijn het vaak bedrijven van ver weg die dat onderhoud doen, maar de leden van de vereniging kunnen het niet alleen goedkoper doen, maar zijn ook flexibeler en voelen zich veel meer betrokken bij het gebied dan een commerciële partij. Men hoopt nu dus dat de gezamenlijke actie van ZLTO, ANB en gemeente een vervolg krijgt. En de belangstelling voor agrarisch natuurbeheer gaat toenemen. Veel boerenbedrijven zijn bezig zich te verbreden om zo hun inkomsten aan te vullen. Vooral jonge boeren onderkennen de mogelijkheden van agrarisch natuurbeheer!

Half mei verscheen het boek "Heg, een behaaglijk landschap voor mens en natuur" van Kenneth F. Rijdsdijk. Het boek (ISBN 978 9056159245) is uitgegeven door uitgeverij Noordboek, telt 112 pagina's en kost 14,90 €.

Dick Roza

Gilde Vrijwillige Molenaars 50 jaar

Het "Gilde van Vrijwillige Molenaars" bestaat (in het "Jaar van de Molenaar") 50 jaar. Als eerbetoon lieten op 12 april 807 molenaars (w.o. 29 buitenlandse) een uur lang tegelijk hun molens draaien. Ook verscheen er een jubileumboek en volgt er nog een eindfeest.

Honderden molens draaien weer!

Het Gilde van Vrijwillige molenaars is een landelijke vereniging met provinciale afdelingen dat tot doel heeft een opleiding te verzorgen voor mensen die monumentale wind- en watermolens willen laten draaien en/of er mee willen malen. Het Gilde heeft meer dan 2.600 leden. In de loop van haar bestaan hebben ruim 2.300 kandidaten met succes een molenaarsexamen afgelegd. Hierdoor is het mogelijk geworden dat vele honderden molens weer regelmatig kunnen draaien en/of malen.

Iets voor onze vrijwilligers?

Maar het molenaarsambacht vergrijsst helaas. Nieuwe aanwas is hard nodig om het verloop op te vangen. De gemiddelde leeftijd is 61 jaar en een deel van de molenaars is zelfs 75 plus. Het echt ouderwets ambacht is sinds 2017 ingeschreven op de representatieve lijst van immaterieel "Cultureel Erfgoed van de Mensheid". Het is het eerste Nederlandse erfgoed dat is opgenomen op deze lijst van UNESCO. *

Je moet wel gezond en fysiek sterk zijn! Het is zwaar werk om de, soms wel 30 meter, hoge trappen steeds op en af te lopen. Misschien zijn er onder de "jongere" garde van onze vrijwilligers nog wel geïnteresseerden voor de opleiding voor molenaar. Een voorbeeld hebben we aan Gerard Gerrits van onze groep Maasdonk, die jarenlang met veel plezier molenaar was van molen Zeldenrust in Geffen. Belangstelling?

Dick Roza

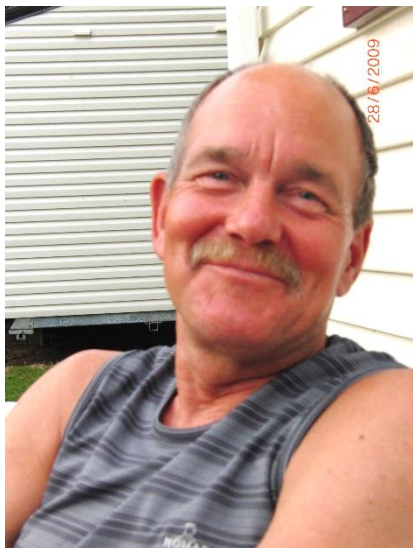
www.vrijwilligemolenaars.nl

* Immaterieel erfgoed is "levend erfgoed". Het omvat sociale gewoonten, voorstellingen, rituelen, tradities, uitdrukkingen, bijzondere kennis of vaardigheden die gemeenschappen en groepen (en soms zelfs individuen) erkennen als een vorm van cultureel erfgoed.

In Memoriam Theo Rutten

Op 23 maart is onze oud-vrijwilliger Theo Rutten uit Oss, op 74 jarige leeftijd na een lange, slopende ziekte in Schaijk overleden. Theo was actief bij ons als vrijwilliger van november 2013 tot aan het moment dat hij, door zijn ziekte, helaas moest stoppen. In november 2021 werd hij als vrijwilliger uitgeschreven.

Theo werd op 22 januari in 1948 in Zutphen geboren en bracht zijn jeugd door in Zaltbommel. Ook woonde hij nog even in Boxtel. In zijn arbeidzame leven werkte hij eerst als kok bij Shell en vervolgens was hij nog stuurman op de binnenvaart. Maar het langst was hij toch in dienst van Di-synth in Oss, als proces engineer. Voor die baan kwamen Theo en zijn vrouw Ria in 1973 in Oss wonen. Theo en Ria waren ruim 38 jaar getrouwd en kregen twee zoons, die hen 4 kleinkinderen schonken. Theo was in zijn vrije tijd heel graag buiten. Hij werkte - naast bij Landschapsbeheer - graag in zijn eigen tuin, die hij versierde met mooie stenen die hij overal vond. En met hun camper maakten hij en Ria mooie reizen. Ook fietsen en wandelen waren zijn lust en zijn leven. De dagelijkse boodschappen deed hij dan ook altijd met de fiets! Bij Landschapsbeheer was hij een bescheiden, harde en behulpzame werker, die niet zo graag in de schijnwerper stond. Zelf herinner ik me dat Theo, als we weer eens een lange wandeling met Brabants Landschap maakten, me altijd als een trouwe en zeer attente begeleider terzijde stond. Hij keek of ik niet achter raakte bij de grote groep wandelaars (want ik begon toen al moeilijk te lopen), hielp me bij het overstappen van een prikkeldraad afscheiding of bij het overklommen of openen van een veehek. En mijn rugzak droeg hij als vanzelfsprekend altijd voor me, of ik dat nu wilde of niet. Ik zal altijd aan Theo's rustige en behulpzame karakter blijven terugdenken!

Dick Roza

Clemens in lintjesregen

Bij de jaarlijkse "lintjesregen" op 26 april kreeg onze vrijwilliger Clemens Theunisse uit Lithoijen óók een, zeer verdiende, onderscheiding. Hij was één van de tien mensen uit de gemeente Oss die door burgemeester Wobine Buijs-Glaudemans die dag in het zonnetje gezet werden. Clemens werd bevorderd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau.

Sociaal bewogen en groot natuurliefhebber

Clemens kreeg de onderscheiding voor een vijftal hoofdactiviteiten, die vooral met de natuur te maken hebben, maar ook op sociaal gebied liggen. We beginnen met Landschapsbeheer Oss, waar Clemens sinds enige tijd deel uitmaakt van de werkgroep Dorpslandschap uit Lithoijen en Lith, die ook aan al onze natuurwerkzaamheden daar

deelneemt. En dan is Clemens ook nog zeer actief in enkele IVN-werkgroepen, zoals de vogelwerkgroep, de vegetatiewerkgroep en de werkgroep "Groen en Ruimte". Maar de grote specialiteit van Clemens is toch wel de weidevogelbescherming, waarin hij als deskundige geldt. Op sociaal gebied is Clemens bestuurslid en vrijwilliger van gemeenschapshuis Avanti in Lithoijen, bestuurslid van de stichting "Hart voor Lith" en controleert en onderhoudt hij de AED's in Oijen en Lithoijen. En tenslotte is de doctorandus lid van de EHBO-vereniging "Steeds Paraat". Ook Brabants Landschap en paardensport vereniging "De Maaslanders" hebben meegewerkt aan de aanvraag voor de koninklijke onderscheiding. Clemens, namens het bestuur en alle vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss, nógmaals van harte gefeliciteerd met je onderscheiding!

Dick Roza

Gedecoreerde Clemens uit Lithoijen (foto IVN)

Eindrapportage Lithoijen in Vogelvlucht

Op 31 mei heeft bureau "Orbis" (natuur, landschap, klimaat) uit Oirschot een fraai geïllustreerde eindrapportage van maar liefst 42 pagina's van het project "Lithoijen in Vogelvlucht" uitgebracht.

Nieuw project "Oeverwal in Vogelvlucht"

Het vooronderzoek voor het project stamt uit augustus 2020. Aan de uitvoering ervan is de afgelopen twee jaar door veel van onze vrijwilligers (en vooral die uit Lithoijen zelf) heel hard gewerkt. Om vast te stellen of het project ook daadwerkelijk positief heeft bijgedragen aan de biodiversiteit in Lithoijen, wordt er de komende 5 jaar nog gemonitord door deskundigen van de verschillende werkgroepen (uilen, vleermuizen, vogels, weidevogels, bijen). Dit najaar start eenzelfde project, genaamd "Oeverwal in Vogelvlucht", in de kernen en het buitengebied van Lith, Maren-Kessel en 't Wild. Half juli worden de eindrapportages van Lithoijen en het nieuwe project van Lith toegelicht in onze Landschapsacademie in de Tolstraat. (DR)

Geopark breidt uit

Provincie Limburg, Waterschap Limburg, gemeenten Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Land van Cuijk hebben zich aangesloten bij "Geopark Peelhorst en Maasvallei" i.o. De teller van het aantal partners staat nu op 13. Marieke Moorman, burgemeester van Bernheze, droeg de voorzittershamer over aan Michiel van Veen, burgemeester van Gemert-Bakel. (DR)

Kort Nieuws

Wandel- en fiets- tochten met IVN-natuurgids

Woensdag 29 juni

Natuur- en poëziewandeling "Dichter op de Stelt" i.s.m. Poëzie Podium Oss 20:00-22:00 uur, 3 km
Vertrek: vanaf de parkeerplaats tussen de Steltlaan en Benedictuslaan, Oss (vanaf Heesche weg bereikbaar).

Woensdag 6 juli

Natuurwandeling Senioren- wandeling met koffiepauze Iedereen, van alle leeftijden is welkom
Keuze uit:
10:00-12:00 uur, 4 km of
14:00-16:00 uur, 4 km
Vertrek: vanaf de Boshut, bij camping Hartje Groen Udens- edreef 14, Schaijk

Zondag 24 juli

Natuurfietsocht Vroege vogels in de Lithse Polder
10:00-12:00 uur, 20 km
Vertrek: Café-zaal De Leeuwe- rik, Gewandeweg 6, 5396 PV Lithoijen

Zondag 21 augustus

Natuurwandeling Kuieren over de Munse Hei en Kanonsberg 10.00-13.30 uur, 10 km
Vertrek: parkeerplaats begin Slabroekseweg, Schaijk. Nabij ecoduct over de Rijksweg

Zaterdag 10 september

Verhalenwandeling Voor het eerst naar buiten met je baby Voor jonge vaders en moeders met kind in draagzak.
11.00-11.45 uur, 2 km
Vertrek: parkeerplaats voor de Kriekesput, Schaijkseweg, Her- pen

Zondag 18 september

Kleine diertjes wandeling Gal- len, mineerders en andere in- sectenzaken
10.00-12.00 uur, 3 km
Vertrek: parkeerplaats Osser- meer, Macharensseweg, Oss.
Kom op de fiets

Bezoek Hof van Lof Megen

Het nieuwe tuinseizoen van de "Hof van Lof" in Megen begon dit jaar op 22 april met een in- leiding onder de titel "Bomen over Bomen", dat werd gepre- senteerd door Marian Langens en Liduine Willemsen.

Bezoekdata

De tuin is t/m 1 oktober tijdens de zogenaamde "scharrelmid- dagen" gratis te bezoeken, meestal op vrijdag, soms op zaterdag. De data van die scharrelmiddagen vindt u op de website van de tuin: www.hofvanlof.nl. Ook zijn er rondleidingen door de tuin, maar daarvoor moet u zich van tevoren aanmelden bij de se- cretaris: Ans van Schijndel, 06 1107 7416 of rondleidin- gen@hofvanlof.nl. En tenslotte bestaat de mogelijkheid om deel te nemen aan een rondlei- ding door de kruidentuin o.l.v. kruidengeneeskundige Mia van den Hurk. Hiervoor kunt u bel- len 0412- 452845 of mailen miavandenhurk@gmail.com. (DR)

Dwergvleermuis onbetwist nummer 1 2022

In het weekeinde van 6 en 7 mei 2022 werd weer, zeer suc- cesvol en met goed weer, de jaarlijkse de Vleermuistelling in tuinen gehouden.

Zeer zeldzame baardvleermuis

Vanuit heel Nederland deden maar liefst 191 mensen (waar- van 25 uit Noord-Brabant) hun waarnemingen. Ze telden in to- taal 804 vleermuizen. Vorig jaar telden 168 mensen er 1294. Naast de dwergvleer- muis, die het meest geteld werd, zijn er dit jaar ook meer

bijzondere tuinsoorten waarge- nomen, zoals watervleermuis en grootvleermuis. In één tuin werden zelfs twee, zeer zeldzame, baardvleermuizen signaleerd. Veel deelnemers aan de tellingen hadden de zoekkaart van de Zoogdieren Vereniging gebruikt. Daarop staan de meest voorkomende soorten vleermuizen van Ne- derland! (DR)

www.zoogdiervereeniging.nl
www.waarnemingen.nl

Pontjesdagen 2022

Na het succes van vorig jaar werden op zaterdag 30 april en zondag 1 mei, op initiatief van 8 maatschappelijke, voor de tweede keer en nu in afge- slankte vorm, pontjesdagen georganiseerd. Die vielen dit keer samen met de opening van het vaarseizoen van de voet- en fietsveertjes.

Volgend jaar grootser

Recreanten konden, op de fiets of te voet, zigzaggend door het gebied van Woudrichem tot Wijchen voor €0,50 met de vele recreatieve voet- en fiets- pontjes overvaren. Over een traject van zo'n 90 kilometer kon je zelf je route uitstippelen door Gelderland en Brabant en de mooie vestingstadjes Woud- richem, Heusden, Batenburg, Ravenstein, Megen 's-Herto- genbosch en Oss bezoeken. Helaas was de animo dit jaar, ondanks de zonneschijn, min- der dan vorig jaar door een la- gere temperatuur. Maar toen werden de pontjesdagen door corona ook later in het seizoen gehouden. De intentie van de organisatoren is om na deze "light" versie (vanwege de co- rona) de organisatie voor de pontjesdagen 2023 op korte termijn al op te pakken en het evenement voor komend jaar grootser te maken en eerder en uitgebreider te promoten. (DR)

www.pontjesdagen.nl

Vaarseizoen fiets- en voet- veren geopend

Op ons eigen, en kleinste, veerpontje "Pontje Ham", dat Maasbommel verbindt met re- creatiepark de "Gouden Ham", werd op 30 april het vaarsei- zoen van alle fiets- en voetve- ren op de Maas, de Waal, de Linge en de Nederrijn/Lek offi- cieel geopend.

Laatste pontje eind september

In onze regio gaat het naast Pontje Ham om de pontjes Ra- venstein-Niftrik (vice-versa) en Demen-Batenburg (het Heerlijk Veer). De vaartijden zijn zoals gebruikelijk van 10.00-18.00 uur. Vanaf 11 juni wordt er tot en met 11 september dagelijks gevaren. Het seizoen 2022 wordt afgesloten met twee weekenden in de maand sep- tember. Laatste vaardag zon- dag 25 september. Tijdens He- melvaart en Pinksteren werd er extra gevaren. Kijk op de web- site voor het vaarschema. Het informatie nummer voor de pontjes is 0344-22 88 00. (DR)

www.uitwaarde.nl

Boek over Leo van den Bergh

Jurgen Pigmans van het stads- archief schreef een boek over de Osse fotograaf Leo van den Bergh, getiteld: "Geboren foto- graaf", Oss en de wijde wereld door de ogen van Leo van den Bergh (1912-2009). Het boek van 224 pagina's werd uitge- geven door Iris Berghem, heeft ISBN nummer 978 90 8962 0156 en kost €17,50. (DR)

info@vsgraphics.nl

Oss plantte 650 bomen in voorjaar

Het zal menigeen wel zijn opgevallen: overal in de gemeente Oss zagen we het afgelopen voorjaar medewerkers van de plantsoendienst van de gemeente veel nieuwe bomen planten.

Water geven was noodzakelijk

In het kader van het boomstructuurplan werden 463 bomen geplant. Daarnaast heeft de gemeente ongeveer 175 bomen geplant, dit was vooral voor "inboet", dus ter vervanging van verloren gegane bomen. Totaal aangeplant in het voorjaar 2022, afgerond, 650 bomen. De aangeplante bomen werden alle voorzien van een "watergeefrand", zodat ze niet zouden verdrogen in de vele, langdurige regenloze periodes na hun aanplant. Een hele arbeidsintensieve activiteit natuurlijk!! (DR)

Honingbij opnieuw nummer één bij Nationale bijentelling

Bij de Nationale bijentelling, die op 23/24 april gehouden werd, hebben meer dan 3.000 mensen ruim 67.000 bijen en zweefvliegen geteld. Vorig jaar telden een recordaantal van 11.000 mensen ruim 168.000 bijen.

Gehoornde metselbij profiteert van klimaat

De honingbij is weer als eerste geëindigd. Deze bij werd 12.500 keer geteld. De rosse metselbij stond, evenals vorig jaar, op de tweede plek, gevolgd door de gehoornde metselbij. De gehoornde metselbij lijkt zich definitief te vestigen als één van de meest algemene Nederlandse tuinbijen. Deze soort was tien jaar geleden nog schaars in een groot deel van Nederland, maar is in aantal de afgelopen jaren duidelijk toegenomen. Het lijkt er sterk op dat de gehoornde metselbij profiteert van het warmer wordende klimaat in

ons land. Over het algemeen werden er relatief meer wilde bijen geteld en minder honingbijen. Vorig jaar was één op de drie bijen een honingbij nu was dat één op de vijf.

Telling is belangrijk

Ook de hommels werden geteld. De aard of veldhommel werd tijdens de telling weinig waargenomen. Deze hommelsoort, die zowel in 2018, 2019 als in 2021 op plaats drie stond, bereikte dit jaar slechts de zevende plek. Het tellen van bijen tijdens de Nationale Bijentelling (die weer in handen was van Naturalis, "Natuur en Milieu", IVN, Landschappen NL, Waarneming.nl en EIS Kenniscentrum voor insecten) is belangrijk omdat onderzoekers zo meer te weten komen hoe het met de verschillende populaties gaat in ons land. Om een goed overzicht te krijgen moet er vijf jaar achter elkaar geteld worden. Uit de afgelopen vier tellingen is gebleken dat de bijenpopulatie stabiel is gebleven. (DR)

www.nationalebijentelling.nl

Bloesemboog

De IVN "Bloesemboog" is een term waarmee bedoeld wordt dat je op een plek in je tuin bloei realiseert van het vroege voorjaar, in de zomer tot het late najaar. Een boog van bloemen dus!

Fijn voor jou en de bijen!

Dit is belangrijk omdat honingbijen en hommels het hele tuinseizoen voldoende voedsel moeten kunnen vinden. In het voorjaar en begin zomer is er op vele plekken redelijk veel voedsel te vinden (kan uiteraard nog beter), maar vooral in de nazomer en in het begin van de herfst is er vaak een tekort. Zaai en plant je tuin vol met planten die elkaar opvolgen in bloei. Zo geniet je het hele jaar van een tuin vol leven en kleur en de bijen zullen je dankbaar zijn! (DR)

www.bloesemboog.nl

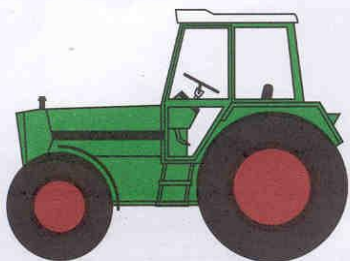
Verborgene verhalen kasteel Nemerlaer

De Stichting "Oisterwijk in Beeld" heeft een mooie en interessante film gemaakt over kasteel Nemerlaer in Haaren, dat eigendom is van Brabants Landschap, en dat als titel heeft: "De verborgene verhalen van kasteel Nemerlaer".

Veel bijzondere bewoners

De één uur durende documentaire, waaraan twee jaar werd gewerkt, werd gemaakt door eigen medewerkers van "Oisterwijk in beeld", en werd dit voorjaar vier keer voor een volle zaal Tiliander in Oisterwijk vertoond, maar is nu ook online te zien. "Oisterwijk in Beeld" heeft op haar eigen wijze aandacht gegeven aan de samenvoeging van Haaren en Oisterwijk met een bijzondere film over kasteel Nemerlaer. De film vertelt de geschiedenis van een kasteel dat al uit 1304 stamt, veel bijzondere bewoners heeft gekend, dat ook nu nog bewoond wordt en waar regelmatig culturele en publieke activiteiten plaats vinden. (DR)

www.oisterwijkinbeeld.nl

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Gaaf! Koninginnenpage in mijn tuin

Voor veel mensen is het zien van een koninginnenpage een feest. Helemaal als je deze grote en fraai gekleurde vlinder in je eigen tuin tegenkomt en die kans was de afgelopen tijd aanzienlijk, want de koninginnenpage heeft prima gevlogen, dankzij enkele warme zomers.

Vliegt 50 kilometer per dag!

Na de sombere berichten over de sterke achteruitgang van vlinders is de koninginnenpage een positieve uitzondering. Rond 1990 was de koninginnenpage een zeldzame vlinder in ons land, waarvoor je naar de Sint Pietersberg bij Maas-tricht moest. Vanaf die tijd zien we de soort geleidelijk toemen en er zijn nu meldingen uit het hele land. De meeste hebben betrekking op tuinen waar de vlinders zich tegoed doen aan de nectar uit vlinderstruik, flox of andere nectarplanten. Maar ook worden er rupsen gevonden in moestuintjes op bijvoorbeeld worteltjes of op kervel, venkel of dille. Schermbloemigen zijn de waardplanten waarop de rupsen gespecialiseerd zijn. Dat zijn de net genoemde soorten in de moestuin, maar ook wilde peen is geschikt, die in bloemrijke graslanden en wegbermen groeit. Dat samen met het feit dat koninginnenpages goede vliegers zijn, die gemakkelijk 50 kilometer of meer per dag vliegen, maakt dat de vlinders zich sterk kunnen uitbreiden. (DR)

Natuurstreken en hout uit eigen woud

Altijd weer gezellig en leerzaam met Jochem en Joost van de filmpjes "Natuurstreken" van "Team Oisterwijk in Beeld". Op 6 april postten ze een filmpje over bos en houtkap en wat je daar mee kunt doen in ons land met 360.000 hectare (10% van het landoppervlak) bos.

Hout uit eigen woud is niet fout!

Brabant heeft na Gelderland het grootste oppervlak: 75.000 hectare bos. Een deel van dit bos is in eigendom van natuurbeschermingsorganisaties. Brabants Landschap, de werkgever van Jochem, beheert een kleine 8.000 hectare met als hoofddoel instandhouding, maar ook versterking van de inheemse biodiversiteit. Om die diversiteit in bossen te verbeteren, worden ook bomen gekapt. Een deel van dit hout wordt gebruikt voor de bouw en renovatie van de gebouwen van Brabants Landschap. Daarvoor werd vorig jaar een moderne nieuwe houtdroogloods op landgoed Haanwijk in Sint-Michelsgestel in gebruik genomen*. Jochems bezoek bij boswachter Theo en Jochems collega Wessel Zonneveld laat zien hoe dit hout wordt toegepast. Eigen hout uit eigen woud is niet fout, zo luidt de tegelwijsheid van Wessel. (DR)

* Zie pagina 8 Nieuwsbrief December 2021.

Zwerfafvalacties

In augustus en september staan er twee opruimacties van zwerfafval gepland.

Boskalis Beach Cleanup en World Cleanup

Eerst is er in augustus de 10e editie van de Boskalis Beach Cleanup van Stichting De Noordzee. Een prachtig initiatief, waaraan jaarlijks duizenden vrijwilligers meedoen om in 30 etappes de hele Noordzeekust op te ruimen. Vervolgens vindt op 17 september weer de grootste jaarlijkse opschoonactie ter wereld, de World Cleanup, plaats, waaraan inmiddels 180 landen meedoen. In 2021 waren er ruim 1.500 opschoonacties aangemeld en deden 41.000 vrijwilligers wereldwijd mee. (DR)

www.nederlandschoon.nl

Vliegenzwam: paddenstoel van het jaar 2022

De vliegenzwam is gekozen tot paddenstoel van het jaar 2022. De Nederlandse Mycologische Vereniging en KNNV hebben, samen met het IVN en Waarneming.nl het initiatief genomen om zoveel mogelijk vindplaatsen van de vliegenzwam in kaart te brengen.

Rood met witte stippen

Op 24 september, de Europese dag van de Paddenstoel, worden in het hele land excursies georganiseerd, alsmede een wedstrijd wie de grootste Vliegenzwam vindt. De vliegenzwam is de meest aansprekende paddenstoel van Nederland. De soort figureert in veel strip- en kinderboeken en is bekend van het kinderliedje 'rood met witte stippen'. De vliegenzwam, die bijna overal is te vinden, is een zogenaamde ectomycorrhiza-soort. Dat wil zeggen dat de schimmel samengroeit met wortels van bomen, waarbij water en suikers worden uitgewisseld en zowel de schimmel als de boom daar voordeel aan hebben.

Geef je waarneming door

De zwam groeit samen met vooral berken, eiken en den-nen. In 1991 en 2000 zijn grote publieksinventarisaties geweest naar de verspreiding van de vliegenzwam, die duizenden waarnemingen hebben opgeleverd. In 2022 wordt dit onderzoek dus herhaald. Alle natuurliefhebbers worden opgeroepen om hun vliegenzwam-waarneming door te geven. Afhankelijk van de weersomstandigheden kunnen er al vanaf augustus vliegenzwammen gevonden worden. In België werd in 2012 een zwam met een hoed van 26,5 centimeter gevonden. (DR)

www.waarneming.nl

Fairtrade Week 2022

Van 7 t/m 15 mei werd, ook in Oss, weer de jaarlijkse Fairtrade Week gehouden en was er landelijke aandacht voor de boeren en werknemers die ons voedsel verbouwen in Afrika,

Azië en Latijns-Amerika

Fairtrade ook op 5 mei viering Fairtrade staat voor eerlijke handel. Eerlijke handel betekent dat de fabrikant of maker van een product een eerlijke prijs heeft gekregen. Ook milieu en bijvoorbeeld het tegengaan van kinderarbeid is hierbij belangrijk! Sinds 2013 is Oss een Fairtrade Gemeente. Steeds meer Osse bedrijven, instellingen, zzp'ers, horeca en supermarkten gebruiken of verkopen Fairtrade producten. Ook tijdens de nationale viering van de bevrijding op 5 mei in het Jan Cunenpark en bij de lezingen in het Osse gemeentehuis. Daarna waren de koffie, de thee en de traktatie natuurlijk ook "Fairtrade". (DR)

Waterschorpioen insect van het jaar 2022

De Waterschorpioen is op 9 april uitgeroepen tot het insect van het jaar. Het beestje kreeg 53% van de uitgebrachte stemmen in een verkiezing, die georganiseerd was door Taxon Foundation, EIS Kenniscentrum Insecten en de Nederlandse Entomologische Vereniging.

Slechte imago verbeteren

Voor de verkiezing waren in totaal vijf insecten genomineerd. t.w. het zanddakje, de kikkerbilenbijter, het groot schrijvertje, de veenmol en de waterschorpioen. De waterschorpioen, die op een schorpioen lijkt, maar een wants is, won de verkiezing. Zijn naam dankt hij aan zijn staart. Die is vaak omhoog gericht, maar is eigenlijk geen staart, maar een soort snorkel. Op de tweede plaats eindigde de veenmol, een krekelachtig insect. Het zanddakje, dat lijkt op een nachtvlinder, eindigde als derde. De verkiezing is gehouden om het slechte imago van insecten te verbeteren.

Insecten zijn niet eng, maar waardevol

De organisatoren hoopten te laten zien dat insecten helemaal niet vies en eng zijn, maar juist heel fascinerend en waardevol. De hele wereld stort in zonder insecten! Ze zijn zelf voedsel voor heel veel andere dieren, ze bestuiven heel veel planten en ruimen allerlei afval op, zoals mest en kadavers. Het leuke aan de wedstrijd was dat een vijftal bekende Nederlanders als ambassadeur van één van de genomineerde insecten optrad. Dat waren: journalist/schrijver Sheila Sitalsing, cabaretier Pieter Derks, schrijver/columnist Asha ten Broeke, journalist/schrijver Peter Middendorp en radio-/TV-presentator Willemin Veenhoven. (DR)

www.eiskenniscentruminsecten

Bodemdieren in wonderwereld

De bodem is meer dan alleen grond. Het zit vol leven! 22% van alle diersoorten in ons land leeft in of op de bodem. Bodemdieren spelen een ontzettend grote rol in alles wat er groeit op aarde en maken een belangrijk deel uit van de biodiversiteit.

Onmisbare bodemdiertjes en schimmeldraden

Het gaat in de meeste gevallen om heel kleine dieren. In een vierkante meter grond kunnen wel meer dan 100.000 diertjes leven, die je met het blote oog niet kunt zien. En dan zit het ook nog vol met schimmeldraden. In een theelepeltje aarde kan wel twee kilometer aan schimmeldraad zitten. Al die diertjes en schimmels zijn onmisbaar. Ze zorgen ervoor dat er voedsel is voor planten en dieren die boven de grond leven. Ook houden ze de grond los en kruimig, kan er zuurstof in de bodem komen en kan de bodem ook meer water vasthouden.

Gratis boek voor basisscholen

Er is de laatste tijd steeds meer aandacht voor dit onderwerp. En dat is maar goed ook, want het gaat niet goed met de bodem. Daarom maakte Uitgeverij Zwijsen leesboeken voor groep 5 en 6 van het basisonderwijs met als naam "w-onderwereld" om kinderen zo een laagdrempelige en leuke kennismaking te bieden met bodemdieren. "w-onderwereld" is onderdeel van "Onder het Maaiveld", een driejarig programma van IUCN NL*, de Vliederstichting, het Nederlands Instituut voor Ecologie (centrum voor bodemecologie). De boeken zijn geschreven door Janneke Schotveld en Jolanda Horsten en geïllustreerd door Djenné Fila. Op 21 maart ontvingen alle basisscholen in Nederland een gratis exemplaar van het eerste boek "mevrouw Mol en andere (niet zo heel vreemde) figuren". (DR)

www.onder-het-maaiveld.nl/w-onderwereld

* IUCN NL is een internationale natuurorganisatie. De organisatie maakt deel uit van de "International Union for Conservation of Nature". 's-Werelds grootste unie voor natuurbescherming.

Nationale Parken van Nederland

Dag van Nationaal Park

Op 24 mei werd voor de 23e keer de "Dag van het Nationaal Park" gehouden. Op die dag werden alle Europese parken, waaronder 21 uit Nederland, weer in de schijnwerpers gezet.

Ook IVN participeert

Nationale parken zijn unieke natuurgebieden; het zijn beschermde plekken die het verhaal van de Nederlandse natuur vertellen. We mogen hier als mens "in het wild" rondlopen, fietsen en soms zelfs varen. Soms hoor je de dingen die mensen niet goed doen en geven de Nationale Parken die dag meer aandacht aan hoe je nationale parken bewust en met respect voor elkaar bezoekt. Het eerste Nationaal Park in Europa werd op 24 mei 1909 in Zweden ingesteld. Naar aanleiding hiervan wordt jaarlijks in de Nationale Parken van Europa "de Dag van het Nationaal Park" gevierd. De dag is een initiatief van de organisatie Europarc. In Nederland wordt de dag geïnitieerd door Samenwerkingsverband Nationale Parken

(SNP), het Nationale Parken Bureau en IVN Natuureducatie i.s.m. de Nationale Parken en de daarbij betrokken organisaties. (DR)

Nina's Black Metal DIPA wint bronzen medaille

Op de Dutch Beer Challenge 2022, de enige wedstrijd voor professionele Nederlandse bierbrouwerijen, heeft het bier "Nina's Black Metal DIPA van de Muifelbrouwerij uit Oss de bronzen medaille gewonnen. Het was het eerste bier dat door Muifel op blik werd afgevuld.

Mitra Award, hoogste eer!

Voor de Challenge 2022 werden meer dan 500 bieren ingezonden in 24 verschillende biercategorieën. Er werden in totaal 95 medailles uitgereikt, waaronder 23 gouden. De gouden medaillewinnaars gingen mee naar de "Mitra Award", het Beste Bier van Nederland 2022. De winnaar werd bekend gemaakt tijdens het openingsfestival van de "Week van het Nederlandse Bier" op 19 mei in den Haag. (DR)

Natuurstreken en de kievit met een rugzakje

Jochem Sloothaak van Brabant's Landschap en zijn cameraman Joost zijn weer gezellig samen op pad geweest. Op 20 mei postten ze hun filmpje "De kievit met een rugzakje".

Minuscuul zendertje

Deze keer was Jochem ook op pas voor zijn twee kinderen Max en Wende. Maar de kinderen vermaakten zichzelf ook wel. Jochem nam ons mee tijdens een onderzoek naar de kievit, want daar gaat het niet best mee. Jochem met een professionele kijker en Max en Wende respectievelijk met een lichtblauwe en roze kijkertje, waren aanwezig bij een onderzoek dat moet helpen om de daling van het aantal kieviten tot staan te brengen. De kieviten werden daarbij met een minuscule zender uitgerust. (DR)

www.oisterwijkinbeeld.nl/natuurstreken

Boomfeestdag Herperduin

Op 17 mei werd weer, na drie jaar, de Boomfeestdag in Oss gevierd. Op de manier die uniek is voor Nederland. Want i.p.v. een boom planten, zoals andere jaren, doken zo'n 600 leerlingen van groep 8 het bos in om hutten te bouwen, kriebelbeestjes te zoeken en insectenhutten te bouwen.

Klompven nieuwe locatie

Tweeëntwintig groepen 8 van de basisscholen in Oss streden met elkaar om de felbegeerde "boomfeestdagooronde" en de bijbehorende prijs: met de hele klas zwemmen in het Golfslagbad. Dat deden ze dit jaar op een nieuwe locatie: het Klompven in Herperduin, waar de boomfeestdag plaats kon vinden dankzij de bosontwikkeling in Herperduin.

Voorgaande edities vonden plaats bij het Ganzenven. De wethouders Johan van der Schoot en Kees van Geffen brachten (als aftredende wethouders) voor de laatste keer een bezoek aan de leerlingen om hen aan te moedigen. De winnaar van de wedstrijd was de Elzeneindschool C. Zij scoorden vooral goed bij het hutten bouwen, waar ze indruk maakten door hun mooie hut en de goede samenwerking. Bij "Oss got Talent" stalen ze de show met een dans, het uitbeelden van dieren en acrogym. De Sterrebooschool won de tweede prijs en de Martinus van Beekschool werd derde. (DR)

Elzenhoek behaalt Topprestatiebadge JOGG-Teamfit

Op woensdag 1 juni reikte Irene Walk van JOGG-Teamfit de "Topprestatiebadge" voeding uit aan Natuurcentrum en kinderboerderij De Elzenhoek. De Elzenhoek is daarmee de eerste kinderboerderij die de badge behaalt heeft!

Gezondere voeding wordt gestimuleerd

Vorig jaar is de Elzenhoek gestart met de challenge van Teamfit. Het terrein van De Elzenhoek is al 15 jaar rookvrij én alcoholvrij om zo het goede voorbeeld te geven aan kinderen. De stap naar een gezonder assortiment aan eten en drinken was dan ook een logische. Inmiddels is meer dan een derde van de producten in de snackautomaat en het ijsloket vervangen door gezondere keuzes (minder calorieën, vet en zout). Deze gezondere keuzes zijn te herkennen aan een speciaal groen logo. Ook is er altijd gratis drinkwater te krijgen en wordt de fruitmand in de koffihoek elke dag gevuld met gratis fruit. Zo wil De Elzenhoek haar bezoekers inspireren en stimuleren om wat over gezonde voeding te laten vaker te kiezen voor een ge-

zondere keuze. Een locatie als een kinderboerderij is bij uitstek geschikt om de boodschap lander. Daarnaast worden op het natuurcentrum al langer educatieve lessen gegeven over gezonde voeding, zoals de soeples en boerderij op je bord. (DR)

www.jogg.nl

Nieuw Muifelbier: "Oops we did it: a can"

Op 20 mei werd een nieuw Muifelbier gelanceerd in café "De Winkel" in Oss, met als fraaie naam: "Oops we did it: a can". Het bier is afgevuuld op blik en fust.

Licht bier in prachtig blikje

Het nieuwe bier is een New England IPA (NEIPA). Zijn IPA's normaal bitter, dit bier is juist enorm zacht en extreem fruitig vanwege het gebruik van Amerikaanse hopsoorten. Daarnaast is naast gerst ook tarwe en haver gebruikt in het brouwproces voor een fluweelzachte afdrank. Met 7% alcohol is het een vrij licht bier, zeer geschikt voor de zomer. En het is een prachtig blikje geworden! (DR)

Pimpernelblauwtjes vinden nieuw leefgebied

Het uiterst zeldzame pimpernelblauwtje beleefde in 2021 een succesvolle zomer. Wie de vlinders wilde zien, moest naar de Moerputten gaan, een natuurgebied met vochtige hooilanden en moerasbossen ten zuiden van 's-Hertogenbosch.

Herintroductie in 1990

De bijenwei is de plek in de Moerputten waar in 1990 pimpernelblauwtjes zijn losgelaten bij een herintroductie van de vlinders uit Polen. Sindsdien zijn ze iedere zomer in dit gebied te vinden. Vanuit het uitzichtpunt zie je de blauwtjes over het hooiland vliegen.

Soms komen ze ook dichtbij langs het wandelpad, maar het is handiger om ze met een verrekijker te bewonderen. Op de "Kleine Bijenwei" komen de pimpernelblauwtjes zelfs zo dichtbij, dat je ze kunt fotograferen. Dit hooiland is pas enkele jaren na de herintroductie door de blauwtjes gekoloniseerd. In de afgelopen zomer hebben daar meer dan 2000 vlinders in juli en augustus in de Moerputten gevlogen, een enorme toename nadat het een aantal jaren niet zo goed ging.

Nederland natuurrecord in Vlijmens Ven

Vanaf 2013 namen de aantallen vlinders gestaag af. Ook met de vegetatie op de vochtige hooilanden in de Moerputten en met de moerassteekmieren ging het niet goed tot een dieptepunt in 2019 werd bereikt. Verbeteringen in de hydrologie (waterhuishouding) en het beheer konden gelukkig het tij keren. De populatie pimpernelblauwtjes is nu weer fors gestegen. Maar de grootste verandering vond toch plaats in het "Vlijmens Ven", dat grenst aan de Moerputten. Lees hierover het uitgebreide artikel "Nederlands natuurrecord in Vlijmens Ven" op pagina 14 van de nieuwsbrief van juni 2020. (DR)

Opschoondag 2022 groot succes

Heel veel enthousiaste deelnemers, prachtige samenwerkingen, veel zon en een uitbundige sfeer: op 19 maart was de Landelijke Opschoondag een groot succes. In totaal kwamen 47.107 deelnemers in actie. Ook het bedrijfsleven deed massaal mee met 1.167 acties en 7.754 deelnemers. Dit is een record aantal ten opzichte van voorgaande jaren. (DR)

Fête de la Nature

In het weekeind 2, 3, en 4 september viert IVN Natuureducatie "Fête de la Nature", het grootste grassroots festival van Nederland. In het hele land worden diverse kleinschalige natuurfeestjes georganiseerd.

Organiseren van onderaf

Denk aan een muziekoptreden in de buitenlucht, yoga in de duinen, een speurtocht door het bos of een duurzame BBQ bij jou in het park. Alles kan! In 2021 vierden meer dan 5.000 mensen de natuur op 184 verschillende natuurfeestjes. In 2022 gaat IVN voor 300 feestjes en 10.000 bezoekers. "Fête de la Nature" is een grassroots festival: iedereen kan een activiteit organiseren. Van theater in de natuur tot een oogstfeest, van een vleer-muizenexcursie tot een hard-loopwedstrijd in het groen. Zo betreft men meer mensen bij de natuur op een manier die bij hen past. Het belangrijkste kenmerk van dit grassroots festival is dat alles van onderaf (vanuit de graswortels) wordt georganiseerd. IVN-medewerkers zetten samen de kaders uit en daarbinnen kan iedereen meevieren. Geen georganiseer van bovenaf dus, maar laten groeien wat wil groeien. (DR)

www.fetedelanature.nl

Geoparkbordjes maken bijzondere plekken zichtbaar

Dit jaar worden 40 bordjes opgehangen op locaties in Geopark Peelhorst en Maasvallei, waar het Geopark beleefd kan worden aan de hand van verhalen, tentoonstellingen, wandelingen etc. Eind maart 2022 werd het eerste bordje geplaatst op het erf van boer Henk in Deurne.

Onderzoeksleuf zichtbaar

Bij boer Henk, wiens aparte groentetuin met bijzondere en vergeten groenten al figuurde in de uitzending van het

populaire programma "Binnenste Buiten" op 22 november 2021, loopt de Peelrandbreuk dwars door zijn tuin. Op zijn erf laat een ondergrondse waterleuf (via een stalen damwand) het enorme verschil in grondwaterstanden zien van meer dan 3 meter aan beide zijde van de breuk. Bijzonder is ook dat hier in 2019 een onderzoeksleuf van 15 meter lang en 2,5 meter diep is gegraven om de plek van de Peelrandbreuk te lokaliseren.

Ondergrondse waterleuf

Deze ondergrondse bodem laat geologische verschijnselen zien uit het verleden tot wel meer dan 100.000 jaar terug. Een afdruk van deze ondergrondse bodem is op ware grootte te bewonderen. Rondom de zichtbare ondergrondse waterleuf is een informatief en educatief landschap aangelegd met beplanting die kenmerkend is bij de Peelrandbreuk aan horst en slenk zijde*. Door het jaar heen worden er rondleidingen, educatieve programma's en uitstapjes georganiseerd.

* Een horst is in de geologie de zijde van een afschuiving die omhoog is bewogen. De andere bewogen zijde van een afschuiving is een slenk. (DR)

www.peelhorstenmaasvallei.nl

Ginkgo Biloba Boom van het jaar 2022

Geneeskrachtige bomen is het thema van de verkiezing voor de "Boom van het Jaar 2022". In dat thema, door de LTO Cultuurgroep Laanbomen uitgekozen, waren drie boomsoorten genomineerd: de Salix Alba (wilg), de Tilia Europaea (linde) en de Ginkgo Biloba.

Winnende boom op poster

Lezers van de vakbladen "De Boomkwekerij" en "Tuin en Landschap" kozen de Boom van het Jaar 2022. De Ginkgo Biloba won met 48 % van de uitgebrachte stemmen, de Salix Alba kreeg 40% van de stemmen en 12% koos voor de Tilia. Kwekers, handelaren en professionele gebruikers konden kandidaat-bomen insturen die binnen het thema pasten. Een vakjury selecteerde vervolgens de drie genomineerde bomen uit ongeveer 25 bomen die waren voorgedragen vanuit de boomkwekerijsector. De winnende boom Ginkgo Biloba werd prominent afgebeeld op de poster over geneeskrachtige bomen die met de twee vakbladen werd meegestuurd.

Vooraf impact op hersenen

Bij geneeskrachtige planten wordt in eerste instantie vaak aan kruiden gedacht, maar ook veel bomen hebben geneeskrachtige eigenschappen. Uit de selectie van geneeskrachtige bomen werd de Ginkgo Biloba gekozen, op basis van de thema-eigenschap: plantgezondheid en toepasbaarheid als laanboom. Thee van de bladeren van de Ginkgo zou helpen tegen dementie, de noten verbeteren de spijsvertering en versterken hart en longen en stomen met de bladeren werkt tegen astma, hoest en verkoudheid. De boom bevat tientallen flavonoiden, allen met hun eigen specifieke kenmerken en geneeskrachtige eigenschappen. Het merendeel heeft impact op het functioneren van de hersenen. Het concentratievermogen en de alertheid zou worden aangetast, zoals bij Alzheimer en Parkinson. (DR)

www.boomvanhetjaar2022.com

Kennisdag Waterlinies

Ruim 100 experts en geïnteresseerden kwamen op 8 april in vestingstad Heusden bij elkaar tijdens de eerste "Kennisdag Nederlandse Waterlinies". De dag werd georganiseerd door de Oude Hollandse Waterlinie, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Alliantie Zuiderwaterlinie.

Van grenzen naar bruggen

Centraal stond het versterken van de onderlinge samenwerking en de rol van onze historische waterlinies bij toekomstige opgaven, zoals klimaatverandering. Waar de drie Nederlandse waterlinies vroeger vijanden buiten hielden, staan ze nu voor samenwerking om dit erfgoed op de kaart te zetten. Door elkaar op te zoeken en kennis uit te wisselen ver-

sterken ze nu elkaar. Samen komen ze verder en verbeteren ze de zichtbaarheid van hun waterlinies. Daar waar ze elkaar niet letterlijk raken bouwen ze bruggen. Dat was dan ook het thema van deze eerste kennisdag: "Van grenzen naar bruggen". Bezoekers van de waterlinies kennen geen grenzen. Dan moeten we ze ook niet meer gaan leggen!

Onderlinge kruisbestuiving Het was voor het eerst dat experts en geïnteresseerden van de drie waterlinies samen kwamen. Er waren toespraken van de burgemeester van Heusden, de programmamanager van de Alliantie Zuiderwaterlinie, de directeur van de Oude Hollandse Waterlinie, een adviseur van Erfgoed en Klimaat bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en een historicus en waterliniekenners. De drie waterlinies kunnen nu niet meer los van elkaar gezien worden. Ze overlappen elkaar in tijd en ruimte en daar ligt een prachtige basis voor onderlinge kruisbestuiving. (DR)

www.waterlinies.nl

LF Waterlinieroute geen fietsroute van het jaar!

De nieuwste LF-icoonroute, de in 2021 ontwikkelde LF Waterlinieroute (410 km), van Bergen op Zoom naar Edam, is helaas niet verkozen tot Fietsroute van het jaar 2022.

Kortste route won!

De winnaar - uit vier genomineerden - was de Ierse Royal Greenwayroute, met slechts 135 km de kortste van de vier. De andere waren de Badische Weinradweg en de Vlaanderenroute van 952 km. De uitreiking van de titel was op 9 april. (DR)

Mijmerroutes voor ontspanning en inspiratie

Inhakend op de in 2021 geopende lange afstandsroute "Ons Kloosterpad" heeft het Platform Toerisme Maashorst 6 rondwandelingen geïntroduceerd langs bijzondere plekken met een religieus verleden, zoals het klooster van de Kapucijnen in Velp en museum Krona in Uden.

De inhoud van de buidel

De wandelingen, van circa 10 kilometer, heten "mijmerroutes", waarbij de wandelaar niet alleen geniet van de omgeving, maar ook wordt geïnspireerd en tot mijmeren wordt aanzet. Hij/zij krijgt daarvoor een bijzondere "buidel" mee voor onderweg. Hierin zit, naast het routeboekje, een uniek kunstwerkje, het "Oertje", een "haiku" en wat "wandel-wol". Het "Oertje" is een creatie van beeldend kunstenaar Maria van der Laar. Het is een vormpje van klei, afkomstig uit een in 2018 gegraven sleuf in de Maashorst, en geglazuurd met het ijzeroer uit het Annabosje. De kunstwerkjes zijn allemaal verschillend. Het proces van het maken (duidelijk is het

rode ijzerrijke water van het Wijst-verschijnsel te zien) is te bekijken via een QR code in het routeboekje.

Japanse dichtkunst en schapenwol

Een haiku is een vorm van Japanse dichtkunst, geschreven in drie regels. De in totaal 18 inspirerende haiku's voor de mijmerroutes zijn geschreven door auteur Maarten van den Elzen. Door componist Christiaan de Jong zijn alle haiku's op muziek gezet. Ze zijn te beluisteren via speciale QR-codes in de routeboekjes. En de "wandel-wol" tenslotte is afkomstig van Anita en Stella, de dames van "WildvanMaashorstwol", een enthousiaste groep vrijwilligers die je graag laten zien en voelen wat je allemaal met schapenwol kunt doen. (DR)

Column Langs de Maas

Luidruchtige rivierbewoner

Als ik in het voorjaar in de Hemelrijkse Waard loop, zie ik de visdiefjes voorbij vliegen. Ik word altijd zo blij als ik ze weer zie. Langzaam vliegend met hun spitse vleugels en altijd kop naar beneden, loerend naar dat ene visje. Maar eigenlijk hoor je ze altijd eerst voordat je ze ziet. Met hun luide gekrijs luiden ze voor mij de lente in, in het rivierengebied. Er zijn andere vogels die zich eerder laten horen zoals de tiftjaf, blauwborst en roodborsttapuit. Het visdiefje is vaak net wat later, net als de planten in de uiterwaarden. Deze komen hier ook vaak net wat later op gang dan in andere gebieden, omdat na een hoogwater het vaak nog lang nat blijft. Zeker dit jaar na de enorme hoeveelheid regen in februari.

Visdiefjes zijn nooit saai, altijd in beweging, op zoek naar een prooi. Het baltsgedrag is ook fascinerend: dan biedt het mannetje een vis aan bij het vrouwtje in een hele parmante houding. En het bijzondere: andersom gebeurt ook!

En weet je dat de oudste in Nederland gevonden visdief 33 jaar oud was? Dat is toch een flinke leeftijd voor zo'n kleine vogel. Waarschijnlijk vliegen er langs de Maas heel wat visdiefen rond met een leeftijd tussen de 15 en 25 jaar. Gelukkig zien we ze steeds vaker in het riviergebied dankzij de nieuwe natuur in de uiterwaarden, maar ook omdat ze tegenwoordig wettelijk beschermd zijn.

Dat was vroeger anders. Je kunt het je nu nauwelijks meer voorstellen, maar aan het begin van de 20ste eeuw werden sterns, waaronder de visdief, geschoten zodat de veertjes van deze vogels op een dameshoedje gedragen konden worden. Soms sierden zelfs hele vogels een hoedje! In het jaarverslag van Vogelbescherming in 1907 stond: "En voor zulk een dwaze modegril moeten duizenden fraaie vogels worden vermoord. Is 't niet gruwelijk? Wie onzer dames neemt het initiatief om aan dien vogelmoord een eind te maken?"

Ondanks dat het begin van het voorjaar al weer achter ons ligt, schrijf ik nu toch nog graag over dit visdiefje, want we hebben sinds vorig jaar een visdiefvlotje in de geul bij Hemelrijkse Waard. De vrijwilligers van de IVN vogelwerkgroep uit Oss hebben vol enthousiasme een vlot gebouwd en samen hebben we het vlot vorig jaar geplaatst. Maar het was geen succes, zeker toen het hoogwater het vlot volledig van zijn plaats rukte, waren de kansen verkeken voor de visdiefjes. Jammer. Dit jaar hebben we het op een andere plek gelegd, dicht bij een boomstam in de geul waar nu al voor het derde jaar een visdiefnestje broedt. Regelmatig lees ik nu in de appgroep dat er visdiefjes op het vlot worden gezien, maar nestelen is nog steeds onzeker. Dus duimen jullie mee?

Lianne Schröder, boswachter natuurmonumenten

IN GEUREN EN KLEUREN

BLOEMERIE 88

Zaltbommelseweg 18 / 5341 PD Oss / T 0412 636074 / E info@bloemerie88.nl

ONLINE BESTELLEN: WWW.BLOEMERIE88.NL

landwinkel®
Spierings

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:

ma	gesloten
di t/m vr	10:00 - 18:00
za	9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss,
net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

MUIFEL

BROUWERIJ

Zin in een Muifelproeverij?

Bezoek ons nieuwe proeflokaal
op de Vikingenweg 5 in Oss.

Open op afspraak 06 - 4056 0581

www.muifelbrouwerij.nl

van Liempd
Tuin & Parkmachines

Weijen 77a 5388 HM Nistelrode
T. 0412- 61 10 04
E. info@vanliempdtuinenpark.nl

Tuin & Bosbouwmachines

Beregeningsmaterialen

Gereedschappen

Service & Reparatie

www.vanliempdtuinenpark.nl

**Nu ook op
DONDERDAG**

**ZOTTE
ZATERDAG
EXTRA*
KORTING
OP DIESEL/BENZINE/LPG**

(*Op basis van de DK brandstof adviesprijs.
Deze korting vervangt de huidige korting)

Servicestation de Kock, Full-service tankstation aan de voorzijde.
Self-service aan de achterzijde. 10L getankt, 2 euro korting op een
wasprogramma naar keuze.

HESCHEWEG 223 OSS

Bijzonder smaakvol!

Terwaenen 28
5341 DG Oss

[@ossetrotse](https://www.facebook.com/ossetrotse)
Christian Chocolaterie Patisserie

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2022

Juli

Zaterdag 2, vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 22, Vrijdag 29

Augustus

Zaterdag 6, vrijdag 12, woensdag 17, vrijdag 26,

September

Zaterdag 3, vrijdag 9, woensdag 14, vrijdag 23

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Tuinderij VanTosse bij Omroep Max

In de reportageserie "Expeditie Nederland" van Omroep Max op NPO 2 werd op woensdag 25 mei om 18.30 uur onder de titel "Het geluk van een volkstuin" aandacht besteed aan onze tuinderij van Landerij VanTosse.

Ook beelden van bovenaf

Na een inleidend woord van voorzitter Harrie Peters gidste Henk Smouter (natuurlijk vergezeld door zijn onafscheidelijke hondje Bowie) de cameraploeg door de tuinderij en langs het voedselbos, de bloemzaadkwekerij en het bijenhotel. Daarbij mocht Maria Michiels wat korte uitleg geven over enkele producten uit de tuin en zagen we verschillende vrijwilligers van de donderdagploeg aan het werk. Max zorgde ook voor enkele beelden van bovenaf, gemaakt door een, tegenwoordig alom gebruikte, drone. Na de interessante rondleiding door onze mooie tuin liet Max ook nog interessante beelden zien van de volkstuinen "Nut en Genoegen" en "Voor elkaar".

Dick Roza

Mutaties Vrijwilligersgroep

Konden we in onze vorige nieuwsbrief van maart slechts twee nieuwe vrijwilligers verwelkomen, de afgelopen drie maanden waren dat er weer 5 en ze komen allemaal uit Li-thoijen, het dorp waar de afgelopen twee jaar het project "Li-thoijen in Vogelvlucht" zoveel vrijwilligers op de been bracht. Waaronder deze vijf dus!

Clemens

De nieuwelingen zijn Geert Verwegen, Bert van Kilsdonk, Jan van Grunsven, dhr. P. van Amstel en Clemens Theunisse. Alleen van Clemens (die u elders in deze uitgave nog als gedecoreerde tegenkomt) konden we op de open dag van het natuurinrichtingsproject in Dennen-Dieden een foto maken. De andere nieuwelingen treft u misschien later nog wel eens met een foto aan in onze nieuwsbrief. Gea van Duren, die we in maart introduceerden, heeft inmiddels helaas al moeten afhaken wegens fysieke beperkingen. (DR)

Nieuwe activiteitencommissie

De activiteitencommissie van Landschapsbeheer Oss, die al gedurende enkele jaren functioneert, is dit voorjaar vernieuwd. De commissie bestaat nu uit René van Schendel, Karel Ruland, Henk Veld, Henk Smouter, Martien Brouwer en Bert Peters. De activiteitencommissie houdt zich o.a. bezig met de organisatie van bijvoorbeeld het oogstfeest, het dorsfeest en de samenstelling en de distributie van de jaarlijkse kersttas. (DR)

Extra handen voor onze werkplaats

Bij de locatie Talentcentrum in Oss ("Ons Welzijn") hebben ze een "klusgroep", een groep met handige deelnemers, die allerlei dingen maken of repareren.

50 vogelhuisjes

Toen het Talentcentrum in onze nieuwsbrief las over onze groep vrijwilligers die in de Tolstraat o.a. poorten, zitbanken, hekjes, bruggetjes en bijenhôtels maakt, vroeg ze of ze ons misschien konden helpen. En dat konden zij! Want inmiddels heeft onze coördinator hen het hout bezorgd voor het maken van zo'n 50 vogelhuisjes. Hulde voor de hulp dus!

Dick Roza